

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мария Анастасова,

Югозападен университет „Неофит Рилски“, член на научното жури
за дисертационния труд на Таня Асенова Табутова на тема
**„Лексикална еквивалентност на тропите метафора и сравнение в
романите на Ф. С. Фицджералд „Великият Гетсби“ и „Отсам рая“ в
българските им преводи“**

за придобиване на ОНС „доктор“, професионално направление 2.1
Филология, докторска програма „Английски език“

Заповед 2383/15.10.2024 г.

Съответствие на процедурата на законовите изисквания

Според представените документи процедурата изпълнява изискванията на нормативната уредба в тази област – ЗРАС и Правилника за развитие на академичния състав на Югозападния университет „Неофит Рилски“. Спазени са предвидените законови срокове. Таня Табутова изпълнява минималните национални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“, както е видно от приложената справка.

Обобщени данни за научната продукция и дейности на кандидата

Таня Табутова е редовен докторант по докторска програма „Английски език“ в катедра „Германистика и романистика“ към Филологическия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Авторка е на три самостоятелни статии и една в съавторство, публикувани в български и чуждестранни академични издания. Трите самостоятелни статии са обвързани с темата на докторската ѝ дисертация. Авторефератът коректно предава съдържанието и концепциите на дисертационния труд.

Научни интереси и приноси на кандидата

Дисертационният труд на докторант Таня Табутова е разгърнат в седем основни глави, плюс увод, списък със съкращения, таблици и диаграми, обособена част върху ограниченията на изследването и библиография. Избраната тема носи потенциала на значим научен труд в едно поле, което дори днес, в ерата на технологиите, изкуствения интелект и машинния превод, представлява предизвикателство пред човешката креативност и въображение, а именно художественият превод. Докторантката се залавя с интригуващата задача да изследва различни варианти на български превод на метафори и сравнения в два романа на Франсис Скот Фицджералд – „Отсам рая“ и „Великият Гетсби“.

Уводът представя формулировка на целите, хипотезите и методологията на изследването и маркира стратегията за неговата разработка. Сред основните цели на дисертационния труд са: да систематизира различни преводни варианти на метафори и сравнения на български език в романите *Отсам рая* и *Великият Гетсби*; да установи честотата и тенденциите на употреба на приложените преводни средства; да открие степента на запазване на оригиналните авторови стилистични средства в анализирания преводни варианти, както и да проследи възможни езикови разминавания между текста източник и целевия текст. (с. 7)

Отбелязани са и някои хипотези, които формулират очакванията на докторантката за резултатите от приложения анализ. Те са свързани с отклонения от модела на употребата на анализирания стилистични фигури и промяна на тяхното значение при превод, различия при преводните варианти и евентуални неточни преводи. Очертава се и очакването за буквален превод и модулация като преобладаващи преводни средства, както и промяна или загуба на стилистичната фигура в целевия текст. (с. 7-8)

В първа глава Табутова представя накратко двата романа, които е избрала за своя анализ. Счита, че подобна част е необходима, за да подкрепи контекстуално същинското изследване. Тя е кратка и акцентира върху

основни моменти от литературните източници, без да се впуска в обстоятелни анализи, които, макар и интересни, вероятно биха размили и разфокусирали нейното проучване.

Втора глава представлява теоретичното „обезпечаване“ на изследването. Авторката последователно демонстрира своите знания и академичен потенциал, като предоставя основни дефиниции и теории за метафората и сравнението, разграничава техните видове и се спира на стратегиите за превода им. Цитирани са разнообразни теоретици (Лакоф и Джонсън, Блек, Гибс, Ньюмарк и др.), което разкрива осведомеността на дисертантката в изследваното поле. Обърнато е внимание и на някои специфики на художествения превод.

Трета, четвърта, пета и шеста глава се занимават съответно с анализ на българския превод на метафори и сравнения в изследваните романи. Откритията са представени в систематизиран и подреден табличен вид. Впечатлена съм от съвестната работа на докторантката с първичните източници и мисля, че синтезът на тези примери е част от основните приноси моменти на нейния труд.

Седма глава представя резултатите от изследването в последователно изложени диаграми, които обобщават находките след извършения анализ. Съществен момент тук е диаграмата, изобразяваща честотата на приложените стратегии при превода на метафори и сравнения чрез преобразуване (conversion), парафразиране (paraphrasing), заместване (substitution) или пропускане (omission), тъй като запазването или трансформирането на определени стилистични фигури може да се окаже фундаментално за интерпретацията на текста.

Заклученията обобщават информацията от количествения анализ и констатираат кои са най-често употребяваните видове метафори и сравнения в двата романа и чрез какви преводни средства са предадени те. Авторката достига и до извода, че често при превода метафората се преобразува в

сравнение, а сравнението понякога са превръща в метафора; в редки случаи метафорите и сравненията се изпускат.

Критични бележки и препоръки

Въпреки че повечето коментари на ексцерпирания материал са точни, адекватни и находчиви, все пак трябва да отбележа, че част от тях просто преповтарят в проза информацията, която вече е представена в табличен вид, което създава леко усещане за нерелевантност.

Учудва ме и малкият брой примери, включени в категориите *X is more Y than Z* и *X is less Y than Z*. По отношение на романа *Отсам рая* е отразен само един пример, който съдържа конструкцията “less than”. (с. 166) Тъй като изследването не заявява претенции за изчерпателност, не считам това за голям недостатък, но по мое мнение, ако трудът претърпи бъдещо развитие или публикуване, тази категория трябва да бъде разширена или да се отстрани напълно.

Заклучение

В заключение бих желала да подчертая, че представеният за защита дисертационен труд е едно оригинално изследване, което притежава качествата на докторска дисертация и демонстрира научния потенциал на авторката. В тази връзка предлагам на уважаемото научно жури да присъди на докторант Таня Табутова образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 2.1. Филология, докторска програма „Английски език“.

31 октомври 2024 г.

Доц. д-р Мария Анастасова:

(Подпис)

EVALUATION STATEMENT

by Maria Anastasova, PhD, Associate Professor at
South-West University “Neofit Rilski”, member of the scientific panel,

on the PhD thesis of Tanya Asenova Tabutova entitled
**“Lexical Equivalence in the Tropes *Metaphor* and *Simile* in F. S.
Fitzgerald’s Novels *The Great Gatsby* and *This Side of Paradise* in Their
Bulgarian Translations”**

for awarding the educational and academic degree “Doctor of Philosophy”,
professional field 2.1 Philology, PhD program “English Language”

Ordinance 2383/ 15.10.2024

Compliance of the procedure with the legal requirements

According to the submitted documents, the procedure complies with the requirements of the legal regulations in this area – ADASRB¹ and the Regulations on the Development of the Academic Staff at South-West University “Neofit Rilski”. The statutory deadlines have been met. Tanya Tabutova fulfills the minimum national requirements for awarding the educational and academic degree “Doctor of Philosophy”, as evident from the attached reference.

Summarized data on the candidate’s scholarly output and activity

Tanya Tabutova is a full-time PhD student in the doctoral program “English Language” at the Department of Germanic and Romance Studies of the Faculty of Philology, South-West University “Neofit Rilski”. Her academic output consists of three individually authored academic articles, published in Bulgaria

---

¹ Act on Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria

and abroad, and one co-authored. The three independent articles are related to the topic of her PhD thesis.

The PhD thesis abstract outlines accurately the content and concepts of the work.

Research interests and contributions of the candidate

Tanya Tabutova's PhD thesis is structured in seven main chapters, plus an introduction, a list of abbreviations, tables and diagrams, a separate section on the limitations of the study, and a bibliography. The chosen topic itself holds the potential for a significant scholarly work in a field that, even nowadays, in the age of technology, artificial intelligence, and machine-aided translation, presents a challenge to human creativity and imagination, namely literary translation. The author has undertaken the intriguing task of researching different versions of Bulgarian translation of metaphors and similes excerpted from two novels by Francis Scott Fitzgerald – *This Side of Paradise* and *The Great Gatsby*.

The introduction frames the objectives, hypotheses, and methodology of the study and outlines the strategy for its development. Among the main aims are: to systematize different Bulgarian translation variants of metaphors and similes in the quoted novels; to establish the frequency and tendencies in the usage of the applied translation means; to observe the degree to which the author's original stylistic devices are preserved in the analyzed target texts, and to trace some possible linguistic deviations from the source text in its translated versions. (p. 7)

Some hypotheses reflecting the author's expectations regarding the results of the applied analysis are also formulated. They are related to the possibility of deviation from the pattern of usage of the analyzed stylistic figures in the target language and the ensuing mutation of their original meaning in the translated versions; the employment of various translation techniques and the occurrence of different translation variants; the probability of inaccurate translation; the prevalence of literal translation and modulation over other applied means of

translation, and the possible transformation or omission of the original stylistic figures in the target texts. (p. 7-8)

The first chapter presents a brief overview of the two analyzed novels. I believe that this section is necessary because it provides the literary context of the linguistic study. I do not consider the brevity of this part a drawback, as a more extensive and detailed literary analysis, though interesting, would probably have diluted the structure of the study shifting its focus.

The second chapter forms the theoretical background of the study. Here the author has gradually demonstrated her knowledge and academic potential by providing the basic definitions and theories of the metaphor and simile, distinguishing their types, and revealing some strategies for their translation. Various theorists have been cited (Lakoff and Johnson, Black, Gibbs, Newmark, etc.), which shows Tabutova's competence in the studied field. Some of the specificities of literary translation are also mentioned.

The third, fourth, fifth, and sixth chapters concentrate respectively on the analysis of the Bulgarian translation of metaphors and similes in the studied novels. The author's findings are presented in systemized and orderly tables. I am impressed by the doctoral student's conscientious work with the primary sources, and I think that this systematization is arguably the most substantial part of her contribution to the studied problem.

The seventh chapter features the results of the research showcasing Tabutova's basic findings in clear diagrams that summarize the data of the performed analysis. What I consider particularly essential here is the diagram representing the frequency of the employed strategies for the translation of metaphors and similes (by conversion, paraphrasing, substitution, or omission), because the preserving or the transformation of a particular stylistic figure in translation might be fundamental to the interpretation of the literary text.

The conclusions summarize the information provided by the quantitative analysis and single out the most frequently encountered types of metaphors and

similes in the two novels and the means applied in their translation. The author has reached the conclusion that in the process of translation the metaphor is often transformed into a simile, and sometimes the simile is transformed into a metaphor; in rare cases, metaphors and similes are omitted.

Critical notes and recommendations

Although most of Tabutova's comments on the excerpted material are accurate, adequate, and sagacious, I must note that some of them simply repeat in narrative form the same information that has already been presented in the corresponding tables, which makes these comments slightly irrelevant.

I was also surprised by the few examples included in the simile categories *X is more Y than Z* and *X is less Y than Z*. Regarding *This Side of Paradise*, only one example containing the structure "less than" is mentioned. (p. 166) Since the study has not made any claims to be exhaustive, I do not consider this a serious drawback. However, I think that if the present work is to be developed further or published, these categories should be either expanded or completely removed.

Conclusion

I would like to conclude that the submitted for defense work represents an original study that fulfills the standard criteria for a PhD thesis and demonstrates the academic potential of its author. In this respect, I would like to recommend to the esteemed academic panel awarding Tanya Asenova Tabutova the educational and academic degree "Doctor of Philosophy" in professional field 2.1. Philology, PhD program "English Language".

31 October, 2024

Assoc. Prof. Maria Anastasova, PhD:

(Signature)

